

Радославка М. РАДОЈЕВИЋ

СТРУКТУРА ПОПУЛАЦИЈЕ СТАНОВНИШТВА ПРЕМА ИЗОНИМИЈИ У ОПШТИНИ ХЕРЦЕГ-НОВИ ОД 1850-1989. ГОДИНЕ

Кључне речи: изонимија, изоними бракови, пропорција изонимије, коефицијент крвног сродства, јединствена пропорција

УВОД

Промене структуре популације становника имају велики значај у биодемографским истраживањима. О променама структуре популације може се стећи сазнање и испитивањем склапања бракова, или нупцијалитета. Када се венчавају младенци са истоветним презименом, то су изоними бракови. Ова појава се назива изонимија.

У хуманим популацијама презимена се преносе из генерације у генерацију, а то подсећа на наслеђе у генетици. Из односа броја презимена младенаца која се само 1 пут појављују и укупног броја различитих презимена добија се јединствена пропорција. Затим, помоћу процентних вредности изонимих бракова може се израчунати пропорција изонимије, а четвртина ове пропорције је коефицијент крвног сродства или коефицијент инбридинга.

Још 1875. године DARWIN G. H. (цит. по Гавриловић Ж. 1987) је испитивао венчања између ближих рођака и последице истих. Тако су изонимију у генетичким анализама популације почели користити и други истраживачи. Тек 1965. CROW J. и сар. (цит. по Гавриловић Ж. 1987) су дали израчунавање степена консангвинитета или крвног сродства из фреквенције изонимих бракова, тако да се и данас може користити. Потомци поред презимена наслеђују и половину гена својих очева, а презиме се узима као маркер Y хромозома. ROBERTS D. F. и сар. (10) анализом података о изонимији у Нортхумберланској општини су дали секуларне трендове у генетској структури и доказали да је крвно сродство становништва било и у 17. и 18. веку.

Како се данас број изонимих бракова може користити за одређивање консангвинитета у хуманим популацијама и у нашој земљи више аутора су испитивали појаву изонимије у разним популацијама у току овог века. ГАВРИЛОВИЋ Ж. и сар. (2) у Новом Саду у првој половини овог века су нашли мали број изонимих бракова. ВИДЕНОВИЋ М. и ГАВРИЛОВИЋ Ж. (11) у Вршцу су добили изонимију са 0,96 %. ГАВРИЛОВИЋ Ж. (3–9) је испитивао изониме бракове и крвно сродство у више војвођанских села и установио је да у неким популацијама, или нема уопште, или сасвим мали број случајева изонимије. ЦЕКУШ Г. (1) је у селима северне Бачке нашао да је у првом периоду проценат изонимих бракова био мањи него у другом, да у неким селима није било изонимије, а у некима према коефицијенту крвног сродства се види да је избегавано венчање међу сродницима.

Циљ овог испитивања је био да се региструју сва презимена младенаца при венчању, да се израчуна јединствена пропорција, да се издвоје изоними бракови са презименима и личним именима и израчуна коефицијент крвног сродства да би се добио увид о промени структуре популације.

МАТЕРИЈАЛ И МЕТОД РАДА

У канцеларији матичара општине Херцег-Нови је извршено испитивање 1993. године. Прегледане су све матичне књиге венчаних становника забележено је 13737 бракова у 19 матичних места града и села. Подаци су разврстани у 14 деценија. Сва презимена су забележена, а код младенаца са истим презименом и њихова лична имена.

Из односа броја презимена која се само једанпут појављују и укупног броја различитих презимена израчуната је јединствена пропорција. Помоћу процента изонимих бракова дељењем са 100 израчунали смо пропорцију изонимије, а када се ова вредност подели са 4 добија се вредност коефицијента крвног сродства.

Добијени подаци су дати табеларно према местима венчавања и деценијама посебно за градску и сеоску популацију (1-3), као и сви младенци изонимих бракова са презименом и личним именом по местима и периодима (4 – 13).

РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА

Учесталост склопљених бракова у свим местима Општине Херцег-Нови, као и случајеви изонимије су приказани у табели 1.

Таб. 1. УЧЕСТАЛОСТ БРАКОВА И ИЗОНИМИЈА У ОПШТИНИ ХЕРЦЕГ-НОВИ
FREQUENCY OF MARRIAGES AND ISONYMY IN COMMUNE HERCEG-NOVI

Место-Плаци	1	2	3	4	5		6	7	8
					N	%			
Херцег-Нови	4673	9346	5324	6561	43	0,92	0,81	0,0092	0,0023
Зеленика	934	1868	1036	1288	17	1,82	0,80	0,0182	0,0045
Кумбор	495	990	662	760	7	1,42	0,87	0,0142	0,0095
Ђеновић	456	912	549	658	8	1,75	0,83	0,0175	0,0044
Баошић	483	966	514	664	10	2,07	0,77	0,0207	0,0052
Бјела и Бј. Кр.	1183	2366	976	1320	26	2,20	0,74	0,0220	0,0054
Јошица и Ђур.	698	1396	774	987	9	1,29	0,78	0,0129	0,0032
Поди	407	814	551	651	7	1,72	0,85	0,0172	0,0043
Камено	364	728	316	418	15	4,12	0,75	0,0412	0,0103
Крушевице	570	1140	189	344	12	2,10	0,55	0,0210	0,0052
Убли	243	486	77	161	32	13,17	0,48	0,1317	0,0329
Требесин	124	248	123	168	6	4,84	0,73	0,0484	0,0121
Суторина	796	1592	491	727	22	2,76	0,67	0,0276	0,0069
Мојдеж	386	772	360	513	6	1,55	0,70	0,0155	0,0039
Ратишевина	119	238	137	170	-	-	0,80	-	-
Сушћепан	85	170	118	142	-	-	0,83	-	-
Сасовићи и Жли.	411	822	446	565	1	0,24	0,79	0,0024	0,0006
Мокрине	510	1020	339	529	12	2,35	0,64	0,0235	0,0059
Луштица 800	1600	537	828	41	5,12	0,65	0,0512	0,0128	
Свега-Total	13737	27474	13519	17454	274	1,99	0,77	0,0199	0,0049

1. Број бракова - Nr of marriages
2. Број младенаца - Total Nr of surnames used
3. Број презимена која се само један пут појављују - Nr of surnames used only once
4. Укупан број различитих презимена - Nr of different surnames used
5. Број бракова са истим презименом - Nr of isonymous marriages
6. Јединствена пропорција - Proportion unique
7. Пропорција изонимије - Proportion of isonymy
8. Коefицијент крвног сродства - Inbreeding coefficient

Од 13737 бракова ове Општине у градској популацији је било 4673 (види табелу 1). Остала венчања су била у селима и највише је регистровано у Бијелој - Бјелским Крушевицама (1183) а најмање у Сушћепану (85). У целој популацији је било 27474 супружника. Презимена која се само 1 пут појављују је било 13519, а укупан број различитих презимена је 17454. Изонимних бракова тј. оних са истим презименом младе и младожење било је 274 (1,99 %). Према местима Убли су са највећим процентом случајева изонимије (13,17 %), а Сасовићи-Жлијеби са најмањим (0,24 %) од свих села. Изонимних бракова

у граду је било 0,92%. Изонимних бракова није било у селима са најмањим бројем венчања, у Ратишевини (119) и Сушћепану (85).

Из бројева презимена младенаца израчуната је јединствена пропорција, која за целу популацију износи 0,77. Према местима ова вредност се налази између 0,48 (Убли) и 0,87 (Кумбор).

Пропорција изонимије је добијена из процентних вредности и у популацији износи 0,0199. Ова вредност по местима је између 0,0024 (Сасовићи – Жлијеби) и 0,1317 (Убли).

Коефицијент крвног сродства као четвртина пропорције изонимије за целу општину има вредност 0,0049, а према местима се налази између 0,0006 (Сасовићи-Жлијеби) и 0,0329 (Убли). У Ратишевини није могао бити израчунат коефицијент инбридинга, као и у Сушћепану, јер није било појаве изонимије.

Подаци о фреквенцији бракова и изонимији према периодима у градској популацији су приказани у табели 2.

Таб. 2. Учесталост бракова и изонимија према деценијама у граду Херцег-Нови
Frequency of marriages and isonymy according decades in city Herceg-Novi

Деценија Decade	1	2	3	4	5	6	7	8		
					N					
										%
1850-1859	149	298	226	256	1	0,67	0,88	0,0067	0,0017	
1860-1869	112	224	171	193	-	-	0,89	-	-	
1870-1879	101	202	143	171	-	-	0,84			
1880-1889	134	268	205	231	-	-	0,89			
1890-1899	135	270	195	224	-	-	0,87			
1900-1909	164	328	234	265	-	-	0,88			
1910-1919	211	422	350	378	1	0,47	0,92	0,0047	0,0012	
1920-1929	237	474	325	373	3	1,26	0,87	0,0126	0,0032	
1930-1939	262	524	387	437	-	-	0,88			
1940-1949	351	702	439	520	6	1,71	0,84	0,0171	0,0043	
1950-1959	364	728	445	583	9	2,47	0,76	0,0247	0,0062	
1960-1969	532	1064	536	722	5	0,94	0,74	0,0094	0,0023	
1970-1979	895	1790	732	999	6	0,67	0,73	0,0067	0,0017	
1980-1989	1026	2052	936	1209	12	1,17	0,77	0,0117	0,0029	
Свега-Total	4673	9346	5324	6561	43	0,92	0,81	0,0092	0,0023	

1. Број бракова - Nr of marriages
2. Број младенаца - Total Nr of surnames used
3. Број презимена која се само један пут појављују - Nr of surnames used only once
4. Укупан број различитих презимена - Nr of different surnames used
5. Број бракова са истим презименом - Nr of isonymous marriages
6. Јединствена пропорција - Proportion unique
7. Пропорција изонимије - Proportion of isonymy
8. Коефицијент крвног сродства - Inbreeding coefficient

У Херцег-Новом (види табелу 2) у току 14 деценија је било 9346 младенаца, који су имали 5324 презимена која су се само једанпут појавила и 6561 укупно различитих презимена. Количник ова два броја као јединствена пропорција за град износи 0,81. Према деценијама ове вредности су између 0,73 и 0,92. У градској популацији је било 43 случаја изонимије. У шест деценија није забележен ни један изоними браќ (1860-1909. и 1930-1939). У XIX веку је био само један случај изонимије. Из процента изонимних браќова (0,92) је добијена пропорција изонимије 0,0092. Коефицијент крвног сродства у Херцег-Новом износи 0,0023, а према деценијама ова вредност је између 0,0012 (1910-1919) и 0,0062 (1950-1959).

Број презимена младенаца, као и изоними браќови према периодима у свим селима општине Херцег-Нови дати су у табели 3.

Таб. 3. Учесталост браќова и изонимија према деценијама у селима општине Херцег-Нови
Frequency of marriages and isonymy according decades in villages of commune Herceg-Novi

Деценија Decade	1	2	3	4	5 N	6 %	7	8	
1850-1859	339	678	275	395	6	1,77	0,70	0,0177	0,0044
1860-1869	428	856	332	508	25	5,84	0,65	0,0584	0,0146
1870-1879	547	1094	398	582	30	5,48	0,68	0,0548	0,0137
1880-1889	516	1032	327	520	25	4,84	0,63	0,0484	0,0121
1890-1899	640	1280	404	619	28	4,37	0,65	0,0437	0,0109
1900-1909	656	1312	448	663	26	3,96	0,67	0,0396	0,0099
1910-1919	503	1006	492	649	12	2,38	0,76	0,0238	0,0060
1920-1929	863	1726	645	902	20	2,31	0,71	0,0232	0,0058
1930-1939	826	1652	702	916	16	1,94	0,77	0,0194	0,0048
1940-1949	735	1470	821	1027	19	2,58	0,80	0,0258	0,0065
1950-1959	858	1716	960	1157	4	0,46	0,83	0,0047	0,0012
1960-1969	702	1404	732	934	10	1,42	0,78	0,0142	0,0036
1970-1979	741	1482	795	984	4	0,54	0,81	0,0054	0,0013
1980-1989	710	1420	864	1037	6	0,84	0,83	0,0084	0,0021
Свега-Total	9064	18128	8195	10893	231	2,55	0,75	0,0255	0,0064

1. Број браќова - Nr of marriages
2. Број младенаца - Total Nr of surnames used
3. Број презимена која се само један пут појављују - Nr of surnames used only once
4. Укупан број различитих презимена - Nr of different surnames used
5. Број браќова са истим презименом - Nr of isonymous marriages
6. Јединствена пропорција - Proportion unique
7. Пропорција изонимије - Proportion of isonymy
8. Коефицијент крвног сродства - Inbreeding coefficient

Подаци у табели 3 показују да је у сеоској популацији укупно било 18128 супружника. Од тога броја 8195 презимена појавила су се само 1 пут, а укупан број различитих презимена био је 10893. Из односа ова два броја је добијена јединствена пропорција 0,75 и према деценијама ова вредност се налази између 0,63 и 0,83. У овој популацији бракова са истоветним презименом оба младенца је било 2,55% од укупног броја 9064 венчања. Из пропорције изонимије (0,0255) је добијен коефицијент крвног сродства или консангвинитета који има вредност 0,0064, а према периодима је између 0,0146 (1860-1869) и 0,001 (1950-1959).

Уочава се да је у свим деценијама било појаве изонимије по селима. Највећи проценат изонимних бракова је био у последње четири деценије XIX века (5,84 - 4,37 %). У XX веку дошло је до постепеног опадања венчања младенаца са истоветним презименом и после II светског рата те вредности су биле много ниже (1,42 - 0,46 %).

Да би се стекао што бољи увид о променама структуре популације помоћу феномена изонимије у табели 4 су приказани сви изоними бракови у Херцег-Новом према периодима са презименом и именом оба младенца.

Таб. 4. ИЗОНИМИ БРАКОВИ У ХЕРЦЕГ-НОВОМ
- ISONYMOUS MARRIAGES IN HERCEG-NOVI

Период	Изоними бракови – Isonymous marriages	
1850 - 1859	Перван Лука	Перван Матија
1910 - 1919	Радовић Ристо	Радовић Стана
1920 - 1929	Хајдуковић Марко	Хајдуковић Василија
	Јелић Митар	Јелић Лесандра
	Васиљевић Глиго	Васиљевић Анета
	Марјановић Марко	Марјановић Ђуја
1940 - 1949	Вуковић Лазар	Вуковић Теодосија
	Вуксановић Јован	Вуксановић Делфа
	Лазовић Стеван	Лазовић Видосава
	Самарцић Јован	Сарнарцић Даринка
	Мандић Лазар	Мандић Рагомирка
	1950 - 1959	Павловић Ђуро
	Балић Михаил	Балић Мариа
	Вуковић Михаило	Вуковић Миленка
	Вукасовић Гојко	Вукасовић Милица
	Вуксановић Илија	Вуксановић Бранка
	Кујачић Крсто	Кујачић Анка
	Брачић Јосип	Брачић Анка
	Вицковић Илија	Вицковић Марија
	Лучић Крсто	Лучић Даница

1960 - 1969	Суботић Милан	Суботић Зорка
	Николић Гаврило	Николић Васиљка
	Топиљанин Владимир	Топиљанин Бранка
	Мазих Стјепан	Мазих Олга
	Томашевић Панто	Томашевић Радмила
1970 - 1979	Краснићи Али	Краснићи Барица
	Шеваљевић Миодраг	Шеваљевић Марица
	Блаха Фрањо	Блаха Соња
	Пејановић Велимир	Пејановић Јелена
	Дедовић Војин	Дедовић Новка
1980 - 1989	Бурсаћ Миле	Бурсаћ Блаженка
	Ђуровић Богдан	Ђуровић Јагода
	Бериша Агим	Бериша Шкурта
	Полексић Момчило	Полексић Ксенија
	Мирчов Лаци	Мирчов Ада
	Митровић Гојко	Митровић Адријана
	Видаковић Крсто	Видаковић Катица
	Деспотовић Живота	Деспотовић Љубица
	Рамадановић Мирко	Рамадановић Снежана
	Грђић Мартин	Грђић Луција
	Бегушић Фрањо	Бегушић Јања
Ђировић Јован	Ђировић Надежда	
Перовић Никодин	Перовић Славка	

Из табеле 4 се види да је од деценије II светског рата дошло до наглог пораста изонимих бракова, јер су миграције становништва према граду повећале његову бројност. Од 43 случаја изонимије само презиме ВУКСАНОВИЋ и ВУКОВИЋ се појављује у два периода (1940 – 1949 и 1950 – 1959). Сва остала презимена јављају се само једанпут.

О изонимим браковима подаци понаособ за свако село су дати у табелама (5 – 13).

Таб. 5. Изоними бракови у сеоским популацијама општине
Херцег-Нови

Isonymous marriages in populations of villages for commune H. N.

ЗЕЛЕНИКА

Период	Изоними бракови – Isonymous marriages	
1870 - 1879	Вујновић Јован	Вујновић Ана/Стане/
	Перушковић Васо	Перушковић Нене
1880 - 1889	Песторић Лука	Песторић Јелисавета
	Моровић Петро	Моровић Стане
	Укропина Стефан	Укропина Марија/Анастасија
1890 - 1899	Марић Стеван	Марић Слављенка
1900 - 1909	Сеферовић Душан	Сеферовић Милица

1920 - 1929	Радонић Томо Николић Спасоје Песторић Стојан Ђуровић Гојко Вуксановић Лазар Вуксановић Станко	Радонић Веселина Николић Ктстина Песторић Олга Ђуровић Елена Вуксановић Веселина Вуксановић Марија
1930 - 1939	Вуксановић Ђуро	Вуксановић Славка
1950 - 1959	Вуксановић Јован	Вуксановић Нане
1980 - 1989	Маровић Драго Никић Зоран	Маровић Љиљана Никић Светлана

КУМБОР

Период	Изоними бракови – Isonymous marriages	
1860 - 1869	Ђиловић Мато	Ђиловић Софија
1870 - 1879	Тројановић Никола Мустур Марко	Тројановић Ана Мустур Савета
1890 - 1899	Милиновић Божо	Милиновић Ана
1900 - 1909	Ђиловић Крсто	Ђиловић Анђа
1930 - 1939	Драгојловић Јоко	Драгојловић Босиљка
1960 - 1969	Савић Петар	Савић Нада

У Зеленици (види табелу 5) је највише било случајева изонимије између 1920 - 1929. године. Од свих презимена ПЕСТОРИЋ се појављује 2 пут, ВУКСАНОВИЋ 4 пута, а сва остала презимена само 1 пут.

Од малог броја изонимних бракова у Кумбору (види табелу 5) само презиме ЂИЛОВИЋ се јавља по једном у два века. Осталих 5 презимена младенаца у току једног века појављују се само једном.

Таб. 6

ЂЕНОВИЋ

Период	Изоними бракови — Isonymous marriages	
1850 - 1859	Томановић Ђуро	Томановић Стана
1880 - 1889	Вукасовић Божо	Вукасовић Елена
1890 - 1899	Комадина Петар Томановић Анто	Комадина Елена Томановић Андра
1900 - 1909	Павловић Крсто	Павловић Анђа
1930 - 1939	Вукасовић Симо Милковић Милан	Вукасовић Марија Милковић Марија
1980 - 1989	Кривокапић Славко	Кривокапић Недјељка

БАОШИЋ

Период	Изоними бракови — Isonymous marriages	
1860 - 1869	Цвјетковић Илија	Цвјетковић Анаида

1870 - 1879	Цветковић Јоко Шеровић Јован	Цветковић Анаида Шеровић Славја
1880 - 1889	Милошевић Јово Лазаревић Јово	Милошевић Јованка Лазаревић Роса
1890 - 1899	Ћетковић Богдан	Ћетковић Марија
1900 - 1909	Црногорчевић Стефо	Црногорчевић Насте
1910 - 1919	Цвјетковић Драго	Цвјетковић Славе
1930 - 1939	Драгојловић Марко	Драгојловић Ђуке
1960 - 1969	Дабовић Лука	Дабовић Десанка

У Ћеновићима (види табелу 6) по 2 пут су венчани младенци са презименом ТОМАНОВИЋ, као и ВУКАСОВИЋ. У току 100 година било је још само 4 презимена.

У Баошићима (види табелу 6) само се ЦВЈЕТКОВИЋ појављује 2 пут и у току 10 деценија има још три различита презимена.

Таб. 7

БИЈЕЛА И БИЈЕЛСКЕ КРУШЕВИЦЕ

Период	Изоними бракови — Isonymous marriages	
1850 - 1859	Вуковић Милутин	Вуковић Анаида
1860 - 1869	Андрић Ђовани	Андрић Ана
	Вуковић Христофор	Вуковић Адриана
	Желалић Мило	Желалић Нина
	Злоковић Лазар	Злоковић Екатерина
1870 - 1879	Вуковић Илија	Вуковић Тоде
	Андрић Ђузепе	Андрић Елизабета
	Злоковић Кирило	Злоковић Љуба
	Балић Лука	Балић Босиљка
1880 - 1889	Андрић Антонио	Андрић Маргерита
	Желалић Петар	Желалић Маре
1890 - 1899	Томановић Шпиро	Томановић Росанда
1900 - 1909	Злоковић Велимир	Злоковић Зорка
	Злоковић Шпиридон	Злоковић Драге
1910 - 1919	Вуковић Драго	Вуковић Росе
	Злоковић Митар	Злоковић Кате
1920 - 1929	Желалић Мило	Желалић Драге
1940 - 1949	Злоковић Томо	Злоковић Елена
	Балабушић Томо	Балабушић Даница
	Поповић Никола	Поповић Марија
	Андрић Антун	Андрић Кате
	Кривокапић Драго	Кривокапић Љубица
	Васиљевић Стјепан	Васиљевић Госпава
1950 - 1959	Андрић Јосиф	Андрић Анђа
1960 - 1969	Павловић Ненад	Павловић Радојка
1970 - 1979	Јовановић Радомир	Јовановић Видосава

Случајева изонимије у Бијелој - Бјелским Крушевицама није било само у току 30-тих година овог века (види табелу 7). Презиме ВУКОВИЋ се појављује 4 пута, АНДРИЋ 5 пута, ЗЛОКОВИЋ 6 пута и ЖЕЛАЛИЋ 3 пут, а осталих 8 презимена се јављају само 1 пут.

Таб. 8

ЈОШИЦА И ЂУРИЋИ

Период	Изоними бракови — Isonymous marriages	
1860 - 1869	Вуковић Кристофор	Вуковић Адријана
1870 - 1879	Балић Лука	Балић Босиљка
1890 - 1899	Томановић Шпиро	Томановић Росанда
1900 - 1909	Балић Петар	Балић Јованка
	Андрић Иван	Андрић Катица
	Андрић Крсто	Андрић Зорка
	Андрић Петар	Андрић Катица
1910 - 1919	Мартиновић Васо	Мартиновић Милосава
1930 - 1939	Вукасовић Грацијо	Вукасовић Ирма

ПОДИ

Период	Изоними бракови — Isonymous marriages	
1870 - 1879	Васиљевић Симо	Васиљевић Савета
1890 - 1899	Трипковић Томан	Трипковић Анђелија
1930 - 1939	Вуковић Милорад	Вуковић Видосава
	Чолаковић Јошо	Чолаковић Милица
1940 - 1949	СТИЈЕПЧИЋ Мирко	СТИЈЕПЧИЋ Славе
1950 - 1959	Вуковић Васо	Вуковић Славјанка
1970 - 1979	Радовић Петар	Радовић Миланка

У Јошици - Ђурићима (види табелу 8) од врло малог броја изонимних бракова АНДРИЋИ се појављују 3 пут у првој деценији овог века. Шест презимена се јавља само 1 пут и од деценије II светског рата није било појаве изонимије.

У Подима (види табелу 8) од 7 изонимних бракова ВУКОВИЋИ су имали 2 венчања.

Таб. 9 КАМЕНО

Период	Изоними бракови — Isonymous marriages	
1860 - 1869	СТИЈЕПЧИЋ Станко	СТИЈЕПЧИЋ Стане
1870 - 1879	Вуковић Лазар	Вуковић Маре
	СТИЈЕПЧИЋ Јован	СТИЈЕПЧИЋ Анђелика
1880 - 1889	Ратковић Јово	Ратковић Анђелија
	Вуковић Лазар	Вуковић Милица

	Видаковић Јово	Видаковић Анђе
	Мандић Тодор	Мандић Јована
	Мандић Тодор	Мандић Анђе
1890 - 1899	Вуковић Симо	Вуковић Андрица
1900 - 1909	Вуковић Крсто	Вуковић Анђелија
1920 - 1929	Мандић Шпиро	Мандић Елена
	Кујачић Филип	Кујачић Љубе
1930 - 1939	Вуковић Никола	Вуковић Славјанка
	Мандић Томо	Мандић Љубе
1940 - 1949	Мандић Панто	Мандић Даница

КРУШЕВИЦЕ

Период	Изоними бракови — Isonymous marriages	
1890 - 1899	Косић Новак	Косић Сока
	Косић Ристо	Косић Стане
	Ђаковић Тривко	Ђаковић Анета
1900 - 1909	Бијељић Лука	Бијељић Мила
1910 - 1919	Косић Гајо	Косић Фимија
1920 - 1929	Радовић Митар	Радовић Марија
	Косић Јово	Косић Ана
	Радовић Саво	Радовић Савета
	Рађовић Милош	Радовић Марија
1930 - 1939	Петијевић Иван	Петијевић Марија
	Бијељић Арсен	Бијељић Јагода
1960 - 1969	Радовић Ђорђо	Радовић Мила

Камено са већим бројем бракова са истим презименом младенаца (види табелу 9) има три презимена која се јављају више пута, СТИЈЕПЧИЋ 2 пут, ВУКОВИЋ и МАНДИЋ по 5 пута, а три презимена јављају се само једном.

Из табеле 9 се види да је од 12 изонимих бракова презимена КОСИЋА је било 4, РАДОВИЋА такође 4 и БИЈЕЛИЋА 2, а ЂАКОВИЋ и ПЕТИЈЕВИЋ само по један брак у селу Крушевице (Бајкове).

Таб. 10

УБЛИ

Период	Изоними бракови — Isonymous marriages	
1870 - 1879	Лаконић Тодор	Лаконић Петрана
	Ивовић Саво	Ивовић Стане
	Вуковић Лазар	Вуковић Марија
	Лаконић Ђуро	Лаконић Милица
	Јаничић Крсто	Јаничић Стане
	Вукићевић Лазар	Вукићевић Стане

1880 - 1889	Павловић Никола	Павловић Милица	
	Радоничић Симо	Радоничић Сокица	
	Вуковић Драго	Вуковић Стане	
	Лаконић Ђуро	Лаконић Јане	
1890 - 1899	Лаконић Илија	Лаконић Маре	
	Лаконић Симо	Лаконић Соке	
	Лаконић Ђуро	Лаконић Маре	
	Вуковић Вуко	Вуковић Круна	
	Васиљевић Шпиро	Васиљевић Златана	
	Павловић Јован	Павловић Тоде	
	Васиљевић Васо	Васиљевић Марија	
	Вуковић Трипо	Вуковић Стоја	
1900 - 1909	Вукићевић Петар (Видо)	Вукићевић Таде	
	Радоничић Илија	Радоничић Стане	
	Савић Марко	Савић Маре	
	Вуковић Вуко	Вуковић Златана	
	Вукићевић Петар	Вукићевић Таде	
	Павловић Јанко	Павловић Јана	
	Вуковић Саво	Вуковић Стане	
	Лаконић Симо	Лаконић Јане (Маре)	
	1910 - 1919	Вуковић Јован	Вуковић Анђа
		Вуковић Тодор	Вуковић Виде
Лаконић Лука		Лаконић Крстина	
1920 - 1929	Вуковић Илија	Вуковић Таде	
1970 - 1979	Павловић Милорад	Павловић Слободанка	
1980 - 1989	Веселиновић Толе	Веселиновић Вукосава	

У Ублима (види табелу 10) од 32 случаја изонимије шест презимена се јавља више пута, а то су ВУКОВИЋ (9), ЛАКониЋ (8), ПАВЛОВИЋ (4), РАДониЧИЋ (2), ВУКИћеВИЋ (3) и ВАСИЉЕВИЋ (2), а 4 презимена само 1 пут.

Таб. 11

ТРЕБЕСИН

Период	Изоними бракови — Isonymous marriages	
1910 - 1919	Радовчић Митар	Радовчић Ана
1920 - 1929	Вуковић Душан	Вуковић Госпава
	Мандић Сава	Мандић Софија
1940 - 1949	Вуковић Бранко	Вуковић Чеде
	Мандић Лазар	Мандић Ратомирка
1960 - 1969	Вуковић Крсто	Вуковић Даница

СУТОРИНА

Период	Изоними бракови — Isonymous marriages	
1890 - 1899	Мрачевић Лука Лучић Перо	Мрачевић Савета Лучић Мила
1900 - 1909	Радановић Тода Мрачевић Вуко Лучић Ђуро Мрачевић Томо Лучић Марко	Радановић Маре Мрачевић Ружа Лучић Крстина Мрачевић Госпава Лучић Соке
1920 - 1929	Јанчић Лука Чепрњић Ђуро Лучић Шпиро	Јанчић Госпава Чепрњић Анета Лучић Стане
1930 - 1939	Мрачевић Радован	Мрачевић Љубе
1940 - 1949	Лучић Саво Мрачевић Владислав Беко Вуко Лучић Ђуро	Лучић Босиљка Мрачевић Зорица Беко Анка Лучић Радмила
1950 - 1959	Лучић Никола	Лучић Нане
1960 - 1969	Лучић Ђорђо Влаовић Стево Лучић Жарко Лучић Боривој	Лучић Момирка Влаовић Бранка Лучић Љубица Лучић Невенка
1970 - 1979	Клишка Видо	Клишка Милојка
1980 - 1989	Ахметовић Ранко	Ахметовић Љубица

Требесин има само шест изонимих бракова (види табелу 11). ВУКОВИЋИ се јављају 3 пут, МАНДИЋИ 2 пут и РАДОВЧИЋИ 1 пут.

У Суторини (види табелу 11) је било 22 склапања брака и између супружника са истоветним презименом. ЛУЧИЋА има 10 брачних парова, МРАЧЕВИЋА има 5, а 7 презимена се јавља само 1 пут.

Таб. 12

МОЈДЕЖ

Период	Изоними бракови — Isonymous marriages	
1860 - 1869	Брајовић Ђуре	Брајовић Милица
1890 - 1899	Трипковић Митар	Трипковић Маре
1900 - 1909	Брајовић Перо	Брајовић Савета
1930 - 1939	Брајовић Гојко Брајовић Симо	Брајовић Анета Брајовић Петрица
1940 - 1949	Косић Радивој	Косић Савета

САСОВИЋИ И ЖЛИЈЕБИ		
Период	Изоними бракови — Isonymous marriages	
1910 - 1919	Ноголовић Шпиро	Ноголовић Марица
МОКРИНЕ		
Период	Изоними бракови — Isonymous marriages	
1860 - 1869	Косић Јован	Косић Ружа
	Лепетић Ристо	Лепетић Анђе
1870 - 1879	Радановић Глиго	Радановић Анета
1880 - 1889	Прлаин Саво	Прлаин Маре
	Косић Јово	Косић Милица
1890 - 1899	Радановић Обрен	Радановић Маре
1930 - 1939	Мандић Томо	Мандић Љубе
1940 - 1949	Мандић Панто	Мандић Даница
	Мандић Лазар	Мандић Радомирка
	Радовић Перо	Радовић Стане
1960 - 1969	Бијелић Радослав	Бијелић Војиславка
1980 - 1989	Косић Вако	Косић Госпава

Мојдеж (види табелу 12) има само 6 изонимих бракова и од тога броја презиме БРАЈОВИЋ се 4 пута јавља. ТРИПКОВИЋА и КОСИЋА има само по један пар младенаца.

У месту Сасовићи – Жлијеби (види табелу 12) склопљен је само један брак са истим презименом оба младенца (НОГУЛОВИЋ).

У Мокринама (види табелу 12) три брачна пара су са презименом МАНДИЋ, два са РАДАНОВИЋ и три са КОСИЋ, а затим још 4 презимена се јавља по 1 пут.

Таб. 13

ЛУШТИЦА		
Период	Изоними бракови — Isonymous marriages	
1850 - 1859	Ђурашевић Јован	Ђурашевић Анђе
	Русовић Марко	Русовић Кате
	Тројановић Филип	Тројановић Јања
	Беговић Лазо	Беговић Кате
1860 - 1869	Русовић Јован	Русовић Ана
	Урдешић Илија	Урдешић Гордана
	Маровић Сава	Маровић Јована
	Ђурашевић Нико	Ђурашевић Јована
	Беговић Станко	Беговић Елена
	Тројановић Георгије	Тројановић Јане
	Русовић Јанко	Русовић Јане

	Митровић Андриа	Митровић Јане
	Маровић Андриа	Маровић Ивана
	Замбелић Лука	Замбелић Маре
	Урдешић Јоко	Урдешић Анђе
	Јовановић Косто	Јовановић Мара
	Ђурашевић Лексо	Ђурашевић Стана
1870 - 1879	Ерак Мићо	Ерак Ивана
	Беговић Лазар	Беговић Јована
	Ерак Мило	Ерак Јована
	Замбелић Нико	Замбелић Маре
	Замбелић Лука	Замбелић Маре
	Тројановић Никола	Тројановић Анђа
	Радовић Филип	Радовић Анђа
	Урдешић Нико	Урдешић Јане
1880 - 1889	Беговић Шпиро	Беговић Јована
	Сетенчић Илија	Сетенчић Стане
	Замбелић Коста	Замбелић Анђе
	Беговић Перо	Беговић Кате
	Калуђеровић Марко	Калуђеровић Јована
	Русовић Нико	Русовић Ивана
	Маровић Марко	Маровић Стане
1890 - 1899	Маровић Андрија	Маровић Анђе
	Ерак Божо	Ерак Јока
1900 - 1909	Маровић Раде	Маровић Кате
	Марица Иво	Марица Анђе
1910 - 1919	Сетенчић Илија	Сетенчић Ивана
	Русовић Васо	Русовић Стане
	Урдешић Саво	Урдешић Анђе
1920 - 1929	Замбелић Воин	Замбелић Ивана
1940 - 1949	Урдешић Душан	Урдешић Милица

Луштица има 41 изоними брак (види табелу 13) и 9 презимена се више пута јављају, као што су ЂУРАШЕВИЋ (3), ТРОЈАНОВИЋ (3), БЕГОВИЋ (5), УРДЕШИЋ (5), МАРОВИЋ (5), ЗАМБЕЛИЋ (5), ЕРАК (3), СЕТЕНЧИЋ (2) и РУСОВИЋ (5). Пет презимена се појавило само по 1 пут.

На полуострву Луштици у XX веку склопљено је само 6 изонимих бракова, док је њихова бројност у прошлом веку била неупоредиво већа.

Познато је од раније да су склапани сроднички бракови, највише код Јевреја, Немаца, Мађара и других народа. Код нас је римокатоличка вера била толерантнија према венчањима између ближих и даљих сродника него православна која је такве бракове забрањивала. До сродничких бракова је долазило да би се сачувало фамилијарно богатство, или да се не би мешали народи и вероисповести. Забране за сродничке

бракове су постојале, јер су код потомака таквих бракова запажене појаве већег броја конгениталних малформација, као и других штетних последица. Код нас нема писмених података те врсте истраживања. У неким крајевима наше земље, као што је Војводина, православна црква при венчањима је била врло строга и зато у српским селима, или нема изонимије у појединим периодима, или су ти случајеви врло ретки према Гавриловић Ж. (3-9). Сличне податке, али са нешто већим вредностима дао је и Цекуш Г. (1).

Резултати овог рада показују да само у два села није било случајева изонимије али да се у осталим местима проценат изонимних бракова кретао између 0,24 и 13,17. Коефицијент крвног сродства у херцегновској популацији је 0,0023. Ова вредност је скоро истоветна са оном у Вршцу коју су нашли Виденовић М. и Гавриловић Ж. (11), а која је износила 0,0024. Гавриловић Ж. (5) у сеоској популацији Шајкаше са највише правослвних становника није нашао ни један случај изонимије, а ми смо добили да је коефицијент консангвинитета 0,0049.

У нашем раду јединствена пропорција за целу популацију износи 0,77 док је према Робертс Д.Ф. и сар. (10) у Нортхумберландској општини била 0,66. У Новом Саду Гавриловић Ж. и сар. (2) су нашли да се вредности јединствене пропорције налазе између 0,47 (1920) и 0,94 (1915). У Херцег-Новом вредности ове пропорције су од 0,73 (1970-1979) до 0,92 (1910-1919).

Према личним именима младенаца са истоветним презименима може се видети да је било највише случајева мешовитим браковима, или међу становницима католичке вере. Поједина презимена се појављују како код припадника разних народности тако и више вероисповести.

ЗАКЉУЧАК

Резултати нашег испитивања промена структуре популације и феномена изонимије у херцегновској општини током 14 деценија дозвољавају да се може закључити следеће:

1. Од 13737 склопљених бракова у целој популацији има 1,99% изонимних бракова, у Херцег-Новом 0,92%, а у сеоској популацији 2,55

2. Ратишевина и Сушћепан немају ни једно венчање младенаца са истоветним презименом, док су Убли са највише случајева изонимије (13,17 %).

3. У XIX ваку у градској популацији склопљен је само један изоними брак (1850-1859). У сеоској популацији највише је случајева изонимије између 1860. и 1899. године, док је најмање последњих деценија XX века.

4. Коефицијент крвног сродства за целу популацију износи 0,0049, међутим у граду је 0,0023 и у селима је 0,0064.

5. Јединствена пропорција за целу популацију има вредност 0,77 тј. у граду је 0,81, а у сеоској популацији износи 0,75.

6. Према личним именима и презименима младенаца се види да су чешће склапани изоними бракови између супружника римокатоличке вере, или су то мешовити бракови.

7. Поједина иста презимена се појављују код младенаца разних народности и вероисповести.

ЛИТЕРАТУРА

1. ЦЕКУШ Г. (1993): Новија проучавања изонимије у популацијама Северне Бачке, Гласник АДЈ, 29, стр. 55–60, Београд.
2. ГАВРИЛОВИЋ Ж., ЋУК П. и РАИЧЕВИЋ С. (1987): Проучавање коефицијента крвног сродства помоћу изонимије у Новом Саду концем прошлог и у првој половини овог столећа. Гласник АДЈ, 24, стр. 75-80, Београд.
3. ГАВРИЛОВИЋ Ж. (1993): Промена структуре популације у Ђурђевоу у XIX веку. Гласник АДЈ, 29, стр. 23-31, Београд.
4. ГАВРИЛОВИЋ Ж. (1993): Структура популације становништва Ђурђевоу у току XX столећа. Гласник АДЈ, 29, стр. 33-43, Београд.
5. ГАВРИЛОВИЋ Ж. (1994): Структура популације становништва Шајкашке у другој половини XIX века, Зб. Мат. срп. за друштв. науке, 96, стр. 229-246, Нови Сад.
6. ГАВРИЛОВИЋ Ж. (1995): Промена структуре популације у Гардиновцима у току овог столећа, Зб. Мат. срп. за друштв. науке, 98, стр. 126-138, Нови Сад.
7. ГАВРИЛОВИЋ Ж. (1995): Промене структуре популације становништва у Вилову у току овог столећа, Зб. Мат. срп. за друштв. науке, 99, стр. 112-125, Нови Сад.
8. ГАВРИЛОВИЋ Ж. (1995): Промена структуре популације становника Ковиља у току последњих 100 година. Прилози из истор. Антроп. Пос. изд., 12, стр. 51–70.
9. ГАВРИЛОВИЋ Ж. (1996/7): Промена структуре популације у Гудурици у овом веку. Етноантропол. пробл., 11/12, стр. 127-138, Београд.
10. ROBERTS D. F. and RAWLING C. G. (1974): Sekular trends in genetic structure: an isonymic analysis of Northhumberland parish records, Ann. of human biologz, Vol. 1, Nr. 4, str. 393-410, London.
11. ВИДЕНОВИЋ М. и ГАВРИЛОВИЋ Ж. (1991): Изонимија при склапању бракова код становника Вршца између 1920-1979. године, Зб. рад. ПМФ, сер. биол., 21, стр. 67-71, Пос. изд., Нови Сад.

Radoslavka M. RADOJEVIĆ

THE STRUCTURE OF POPULATION IN HERCEG-NOVI COMMUNE
ACCORDING TO THE ISONYMY FROM 1850 TO 1989

SUMMARY

This investigation of population structure includes the analysis of 13 737 marriages. The number of 274 isonymous marriages with the same family name of both spouses was recorded in the marriage register. The marriages are grouped within 19 settlements covering the period of 14 decades. The isonymous marriages also include personal names. The all family names are recorded as well. Within the population of Herceg-Novi Commune 13 519 family names appeared only once while the total number of various family names was 17 454. The division of these two numbers represents the value of unique proportion equaling 0,77. The smallest unique proportion was recorded in Ubli (0,48) and the large in Kumbor (0,87). The percentage of isonymy covering the whole population equals 1,99. Out of this percentage the proportion of isonymy was calculated to equal 0,0199 while the inbreeding coefficient/kinship coefficient>equals 0,0049. In relation to the settlements this coefficient varies from 0,0006 to 0,0329. In the settlements of Ratiševina and Šćepan no isonymy was recorded. In Herceg-Novi, the number of analysed marriages was 4673. The number of family names that appeared only once was 5324, while 6561 various family names were recorded. Out of these two numbers the unique proportion of 0,81 was calculated (the proportion spans from 0,73 to 0,92). The population of towns shows the isonymy of 0,92% and the inbreeding coefficient equals 0,0023. Only one case of isonymy was recorded the last century. The kinship values (inbreeding coefficient) vary from 0,0012 to 0,0062. The unique proportion of the population in villages is 0,75. This proportion was calculated through the number of family names (8195 and 10 893) and it varies from 0,63 to 0,83. Out of 9064 marriages recorded in villages 2,55% were isonymous. The inbreeding coefficient equals 0,0064 and it spans from 0,0012 to 0,0146. The analysis of personal and family names of the newlyweds from isonymous marriages and different settlements (particularly from Ubli and Luštica with the isonymy of 13,17% and 5,12% respectively) shows that the newlyweds belonged to various ethnic groups. The same family names appeared among the newlyweds of both orthodox, catholic, and mohammedan religion.